

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Œcumenica Cathedræ Apostolicæ Avthoritas

Reding, Augustin

[Ort nicht ermittelt], Anno M.DC.LXXXIX.

§. I.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38717

inviti. Nam adhuc anno 1636. cum in Comitibus Cleri Gallicani Procuratores, seu Promotores inter Acta Cleri paulo ante collecta, Concordata inter Leonem X. & Franciscum I. relata fuisset, atque inde tacitum Cleri consensum, & Concordatorum approbationem fortassis inferendam monuissent, Comitibus authenticè declararunt, instrumentum illud ad Ecclesiasticorum virorum commoditatem, non autem in majoris approbationis signum illic fuisse insertum. Itaque licet titulo 1. Concordatorum prædictorum referatur, ea fuisse Statuta loco dictæ Pragmaticæ Sanctionis, ac omnium Capitulorum in ea contentorum: tamen adhuc nonnulla retinentur, quæ Concordatis expressè contraria non sunt.

39. Cæterum Ecclesia Gallicana, quæ, ut se à Summorum Pontificem exactionibus, & Beneficiorum reservationibus liberam servaret, ad Potestates sæculares recurrit. Potestatis sæcularis facta est serva, & cum Romani Pontificis jurisdictionem molestè ac graviter tulit, suam, à laica ferè omninò absorptam ingemuit. Testantur enim Parliamentorum placita, Advocatorum libri, inò frequentes Cleri Gallicani querelæ, prætextu tuendarum libertatum Gallicanarum, & impediendorum abusuum, jurisdictionem Ecclesiasticam à sæculari esse ferè penitus extinctam.

40. Nec magna futuræ restitutionis spes affulget. Cum enim Summi Pontificis auctoritas in Gallia plenè vigeret, poterat Episcopis, aliisque Ordinibus Ecclesiasticis viris ad defendenda sua jura opem ferre. At nunc eam imminutà, etiam postulante Clero, aut potius restricto ejus potestatis usu, parùm efficaciæ auxilium à sancta Sede sperari potest, nisi Christianissimi Regis religio ad Majorum suorum exemplum, certò sibi persuadeat, maximam gloriæ suæ partem in liberanda, & protegenda Ecclesia esse positam, suamque auctoritatem, sicut pro fide restauranda, sic pro restituenda Ecclesiæ libertate seridè impendat.

41. Sicut igitur Gallia ipsa exactionibus, & Beneficiorum reservationibus, quibus se à Pontificibus, vel ab eorum Officialibus premere conquirebatur, occasionem præbuerat, Pontifices Avenionem advocans, ut viciniore haberet, ac postmodum in schismate inter plures Pontifices Avenionensium partes amplectens; sic etiam ut se adversus illa onera contra Potestatem Ecclesiasticam tueretur ad laicam recurrens, ab ista in duriorum, ac miserabiliorem servitutem redacta est. Hoc utrumque testantur scriptores Gallicani. Genebradus Chron. lib. 4. in Clement. V. de translatione Sedis Pontificiæ, ista scripsit; Denique hæc Sedis Apostolicæ translatio valde servavit antiquam Ecclesiæ facièm. Nam præter inauditas dispensationes, & sanctorum Canonum enervationes, perijt illud Divinum jus, secularia secularibus, & regularia regularibus; maximè in Gallia, dum Pontifices hujus transmigrationis plusquam Babylonica (nam observantiam regularem, disciplinam Ecclesiasticam penè totam, jura denique condidit, corruptisque) Patriæ, & Principibus impiè

favere gestiant. En servitutis origo, en libertatis vindicandæ occasio.

Pragmaticam Sanctionem Judicibus sæcularibus ad opprimendam, & ferè extinguendam Jurisdictionem Ecclesiasticam, viam stravisse, docet Tractatus de Jurisdictione Ecclesiastica to. 1. cap. 9. Actorum Cleri, editionis 1673. exscriptus.

Non est tamen hic omittendum, Edmundum Richerium Doctorem ac Socium Sorbonicum in Libro de Ecclesiastica, & politica potestate num. 13. Gallicanarum libertatum originem appellationibus ab abusu tribuere; Hæc ratio procedendi Gallorum, inquit, de appellationibus loquens; originem præbuit Ecclesiæ Gallicanæ libertatibus, ut eas vulgò nominant, Quæ certè origo, si vera est, & plurimum est Ecclesiæ odiosa, nec multum antiqua.

~~~~~

DISQUISITIO VIII.

Quid possit Summus Pontifex circa Ecclesiam Gallicanam, ejusque specialia jura & libertates?

§. I.

MERITO hæc præmittenda venit descriptio Ecclesiæ Gallicanæ, de cujus præterita libertate hæc agitur, quod ex sæpe facto Athore tractatus de libertat. Ecclesiæ Gallic. lib. 4. cap. 2. à n. 6. hæc exhibemus. Quamvis igitur Ecclesiæ nomen pro Clero frequentius usurpetur: tamen cum de libertatibus Gallicanis agitur, ea vox non solum Antistes, sed & Laicos complecti, maximè Regem, ejusque Officiales, à nonnullis dicitur; aded ut Ecclesiæ Gallicanæ significet fideles omnes in hoc Regno degentes, cum aliquo tamen ordine ad Religionem, ad quam referatur omnis Ecclesiæ apud Christianos: qua in resolum cavendum est, ne sub nominis æquivocatione fraus contegatur, quod reverà contigit, conqueritur Illustrissimus & doctissimus Franciscus Bosquetus Episcopus Montispellulani in ea ad Stephanum Balozium episc. quæ ante libros D. de Marca de concord. Sacror. Imp. edita est. Incidit, inquit, in locum ejus scriptoris anonymi, qui ementio Gallicanæ libertatis propugnandæ titulo librum notà censoriam olim adustum, Regià sanctione proscriptum, ac perpetuis tenebris damnandum, in lucem esse ausus est: illo falsam thesim (scilicet Laicorum aequè ac Clericorum ceterum Ecclesiæ Gallicanæ componere, ejusque communi decreto publica ejus Ecclesiæ negotia decidi, & non Episcoporum jussu, ad quos propositionem de difficultibus negotiis, qua ad ipsorum vocationem spectant, tantum pertinere) & auctoritate amici nostri fulcire nititur. Quamvis fraudem scriptoris facillimè detegerem, & lusam ejus mentem in æquivoco, ut loquuntur Logici, cum libertatis, tum Ecclesiæ nomine amovererem. Alia est enim significatio Ecclesiæ, quæ fideles omnes complectitur, ut & libertatis, quæ singulos

singulos fonte Baptismatis venatos Christus donavit: alia Ecclesia, quae etiam apud antiquos scriptores solum Clericalem ordinem, ut & libertatis, quae ius & facultatem, seu potestatem universam regendi Ecclesiam Sacerdotali ordine, in primis Petri Apostolorum Coriphai successoribus, Divinam constitutione tradidit, comprehendit.

Nec est, quod aliquis circa hoc nomen questionem moveat, quod caeteris quidem caeteribus praesse unum aliquem Pastorem cernat, puta Ecclesiam universae Summum Pontificem, Diocesi Patriarcham, aut Exarchum, Provinciae Metropolitanam, Parochiae Episcopum; Gallis autem omnibus, ut à caeteris Regnis discernantur, unus quispiam non sit praepositus. Rex namque, cujus imperio subiacent, eos in unum quidem corpus politicum conjungit, sed non in unam Ecclesiam, cum in Laicorum ordine censeatur. Observandum enim est, Romanum Pontificem tanquam Summum Pastorem, totius Ecclesiae Caput existere, totius autem Occidentis tanquam ejus Patriarcham; Galliae verò Caput specialius posse nuncupari propter antiquiorem, & strictiorem illius Regni cum Ecclesia Romana conjunctionem. Nec enim, ut Ecclesia Gallicana una sit, opus est, ut intra se unicum Caput habeat, sed satis est, ut ejus membra non unius regiminis politici tantum, sed unius quoque Religionis vinculo arctiori conjuncta, totius Ecclesiae Capitulum etiam intimè cohæreat, illud praecipuis observantiae, atque obedientiae officijs excolat, ejusque vicissim amoris, ac sollicitudinis specialis beneficio potiarit.

Hujus igitur Gallicanae Ecclesiae libertates variae, uti haecenus visum est, praetenduntur: inter haec autem referri potest, quod existimetur, Summorum Pontificum constitutiones, imò Conciliorum quoque Oecumenicorum Canones nisi circa fidem dicantur, non valere, priusquam fuerint discussa & verificata à Parliamentis, id enim satis expressè affirmat Carolus Feuretus lib. 1. Sum. cap. 4. num. 11. 24. & 25. adiciendo, Galliam suis libertatibus uti cum tacito Romanorum Pontificum consensu.

Hæc expendens Author citati tract. de libertat. Ecclesiae Gallicanae lib. 2. cap. 10. à n. 2. rem ita prosequitur. Non quarimus, inquit, utrum, quando Rex legitima sua jura impeti metuit, damnum praecavere possit, adhibito Actu, qui à Curia Romana emanant, examine, aut à Clero, & populo suo manifestam injuriam propulsare, sed an in Gallia Judicium, & aliorum fidelium tuta sit conscientia, si Ecclesiae universae, aut sanctae Sedis mandata, circa res spirituales, & Ecclesiasticas non evidentè injusta rejiciantur, aut non acceptentur à Senatu, à Clero autem, vel à Populo executioni non demandentur.

Error esset intolerabilis, si à Senatu, aut Rege ipso Summi Pontificis autoritas circa res spirituales, & Ecclesiasticas pendere crederetur. Hæresis est ista jam pridem ab Ecclesia damnata, & Scripturae oraculis contraria. Cum enim Christus vicarium in ter-

ris suum, ac in ejus personam legitime successores Pontifices creavit, supremam suam potestatem participes fecit, eamque potestatem soli Deo subjecit. Et tibi dabo claves Regni caelorum; & quodcumque ligaveris super terram, erit ligatum & in caelis: & quodcumque solveris super terram, erit solutum & in caelis, Matth. 16.

Si Christus Principibus omnibus supremis Ecclesiae jurisdictionem submisisset, jus illud etiam Paganis & Hæreticis, penes quos est legitimum dominium, sine dubio competere, quod ab omni ratione, ac Religionis sensu alienissimum est. Quis enim credat, voluisse Deum Ecclesiae suae regimen infensissimis suis hostibus supponere? Ergone invalida fuissent primis saeculis, dum Imperium, & Regna penes Imperatores, & Reges infideles, aut hæreticos erant, Summorum Pontificum, & Conciliorum decreta tunc edita, utpote à Principibus illis, & Christianae Religionis persecutoribus non examinata, non probata, non recepta, non promulgata?

Sed quid juris circa hoc Principibus accessit, dum ad Christianam fidem conversi sunt, nisi quod baptismali caractere insigniti, in Ecclesiae filiorum, ac subditorum numero conscripti fuerunt, ex quo non solum ad exequenda illius mandata, sed etiam ad procurandam, adhibita potestate sibi Divinitus tradita, illorum executionem tenentur. De ijs, qui foris sunt, ut loquitur D. Paulus, id est, qui extra Ecclesiam, & per baptismum in illam nondum ingressi sunt, non judicat Ecclesia. At certe quicumque se Christianos profitentur, debent Ecclesiam audire, ac ejus praecipuis obtemperare. Sic habuerunt, ac professi sunt, quotquot veri Christiani, ac pij Principes extiterunt, ut produnt varia Ecclesiasticae historiae monumenta: id multoties declaravit Constantinus Magnus, praesertim in Rescripto ad Episcopos Concilij Arelatenfis primi: Meum iudicium, inquit, postulant (Donatistae) qui ipse iudicium Christi expecto. Dico enim, ut se veritas habet, sacerdotum iudicium ita debet haberi, ac si ipse Dominus resedens iudicet. Nihil enim licet his aliud sentire, vel aliud iudicare, nisi quod Christi magisterio sunt edocti. Quid igitur sentiunt maligni homines, officina, ut verè dixi, diaboli? perquirunt secularia, relinquentes caelestia. Orabida furoris audacia! sicut in causis gentium fieri solet, appellationem interposuerunt. Equidem gentes minora interdum iudicia refugientes, ubi iustitia deprehendi (reprehendi legendum arbitror) potest, magis ad majora iudicia auctoritate interposita ad appellationem se conferre sunt solita. Quid hi detractores legis, qui venientes caeleste iudicium, meum putaverunt postulandum, sic sentire de Christo Salvatore, ecce iam proditores, &c.

Theodosius Junior, & Valentinianus III. in Constitutione, quâ Decretum S. Leonis I. contra Hilarium Archiepiscopum Arelatensem executioni demandari iusserunt, expressis verbis declarant, Summi Pontificis sententiam sine Imperatorum intercessione vim quam obtinere. Lata sententia, inquit,

per Gallias etiam sine Imperiali sanctione valitura. Quid enim tanti Pontificis auctoritati in Ecclesiis non liceret? Sed nostram quoque præceptionem hæc ratio provocavit, ne ulterius vel Hilario, quem adhuc Episcopum nuncupari, sola mansueti Præsulis permittit humanitas, nec cuiquam alteri Ecclesiasticis rebus arma miscere, aut præceptis Romani Antistitis liceat obviare. Artibus enim talibus fides, & reverentia nostri violatur Imperij.

2. In eo pietatis, ac iustitiæ sensu Imperatoribus inferiores non extiterunt Reges Christianissimi; quod sæpe de se ipsi contestati sunt. De Carolo Magno Ivo Episcopus Carnotensis, Gratianus, aliique quamplures verba ista referunt, tam generoso, tamque Christianissimo Rege, atque Imperatore digna. In memoriam Beati Petri Apostoli honoremus Romanam, & Apostolicam Sedem, ut, quæ nobis Sacerdotalis mater est dignitatis, esse debeat Magistra Ecclesiasticæ rationis. Quare servanda est cum mansuetudine humilitas, ut, licet vix ferendum ab illa sancta Sede imponatur iugum, conferamus, & piâ devotione toleremus.

10. S. Ludovicus, ut alibi notavimus, inter alia, quæ Philippo III. filio suo conscripsit, eum, ut non solum Ecclesiæ Romanæ, sed etiam Summo Pontifici subjaceret, admonuit: non enim piissimus ille Rex ad infringendam, & imminuendam obedientiam, ut plerique hodie faciunt, Pontificem à Sede separabat. Sis devotus, & obediens Matri nostræ Romanæ Ecclesiæ, & Summo Pontifici tanquam Patri spirituali. Tantum aberat, ut Augustissimi illi Principes Ecclesiæ Romanæ, ac Summi Pontificis, & Ecclesiæ universæ à Concilio Oecumenico representatæ Decretorum Iudices agerent, ut illis, etiam si gravia viderentur, sese humiliter subicerent.

11. Sed & Philippus IV. qui primus omnium cum Romano Pontifice apertius disceptavit, si sanctæ Sedis Decreta à se, vel à suo Senatu non probata vim obligandi non habere sensisset, an non Bonifacij VIII. constitutiones contempnisset? An censuras à Benedicto XI. sublatas, deinde à Clemente V. expressius tollendas curasset?

12. Non igitur de Christianissimo Rege, aut ejus Officialibus, & Iudicibus, multò minus de Clero, & plebe præsumendum est, in ea esse sententia, ut Ecclesiastica mandata vim obligandæ conscientiæ à potestate aliqua sæculari mutuari arbitrentur, aut prohibente illâ, exequenda non esse, si modò iusta sint, qualia æstimanda sunt, quoties non patet iniustitia. Eò tantum spectat illorum examen, ut Regi, aut Regno non fiat injuria, aut Edicta iniusta per obreptionem, aut subreptionem evidentem obtenta, effectum fortiantur. Caterùm si illa occasione Senatus sanctæ Sedis Iudicem se constituat; si perperam ejus mentem interpretetur; si sine iustissimis causis ejus decretorum executionem impediat, non libertates Ecclesiæ Gallicanæ defendit, sed Ecclesiam Romanam simul, & Gallicanam in servitutum redigit, ac se omnibus censuris contra illa sacrilegia inflatis illaqueat.

Quamobrem non solum coram Deo, sed etiam coram hominibus vani sunt prætextus illi, quibus aliquando iustissima sanctæ Sedis Decreta repudiantur; scilicet quòd in ipsa observata non fuerint formulæ constitutionibus Regijs, vel Senatûsconsultis inductæ, aut quòd edita sint proprio motu, vel cum consilio alicujus Congregationis, cujus auctoritas non agnoscat in Gallia: quæ quidem excusationes si sufficerent, cum semper eorum aliqua præstò sit, tota Summi Pontificis potestas corrueret, vel, quod in idem recidit, à Francorum arbitrio pendere omnem illud exercitium.

Nec illa Iudicum sæcularium iniustitia illis prodest, qui eo tantum prætextu debitam Ecclesiæ obedientiam denegant, cum certissimè sciant fideles, non potestatem Laicis, sed Apostolis, eorumque successoribus dictam à Christo Domino nostro esse. Quæcumque alligaveritis super terram, erunt ligata & in celo: & quæcumque solveritis super terram, erunt soluta & in celo. Matth. 18. Hæc adeò posse quidem Senatûsconsulta à pœnis temporalibus, non autem à Censuris Ecclesiasticis, multò minus à Dei iudicio liberare.

Hæc equidem in Pontificijs constitutionibus examinandis libertas præsumi haud potest à Gallis reduci in hoc, ac si Pontifici Maximo non esset potestas pro Franciæ Regno novas condendi leges Ecclesiasticas, sed creditur potius nisi communibus Iuris principijs de promulgatione & acceptance necessariâ legum, ad hoc, ut obligare valeant.

§. II.

De auctoritate Pontificia ad novas condendas leges pro universo Christiano orbe, ejusque Regnis, ac Provincijs.

A Uthor præcitati tract. de libert. Eccl. Gallic. cap. 11. centum præteritis difficultatis statuit in hoc puncto; An Romanus Pontifex, adversus quem vel omnino, vel præcipuè convertuntur libertates Ecclesiæ Gallicanæ, condendarum præ alijs, ultra suam specialem provinciam, orbis Christiani partibus, legum habeat potestatem? Afferat equidem, nefas esse, de Christianissimo Regno suspicari, quòd hæc Summi Pontificis auctoritas in dubium à Gallis revocetur. Quia tamen aliquorum facta cum verbis pugnare videntur, dum ita leges Pontificis habent, quasi à Superiore non emanassent, non fore inutile; jus illud Summi Pontificis monumentis antiquissimis, atque adeò in hac materia maximi ponderis, confirmare, ut ex Gallorum, & ex Summorum Pontificum testimonijs liqueat, summam cum veneratione jam à primis susceptam fidei temporibus obtemperatum fuisse ab inclytæ illius Nationis hominibus sanctæ Sedis Decretis, non adhibitis illis formulis, quæ posterioribus sæculis in illo Regno excogitatæ sunt, ad examinandas leges Ecclesiasticas, & quæ alio prætextu